

Kristeligt Dagblad

ETISK SET | 24.10.16 KL. 00:00

Det naturlige er at hjælpe andre

Formodet samtykke i forbindelse med organdonation er en stille måde at understrege, at det liv, der er levet, udfoldede sin frihed på baggrund af et fællesskab, der bar det, skriver Mickey Gjerris

af mickey gjerris

Sundhedsministeren har nu bedt Det Etske Råd overveje, om det informerede samtykke bør erstattes af formodet samtykke, hvor man er organdonor, med mindre man aktivt fravælger det, skriver debattør. . Foto: Jens Dresling/Polfoto.

S KAL MAN SOM udgangspunkt være organdonor, men have mulighed for at sige nej, eller skal organdonation være et aktivt tilvalg?

I Danmark har vi siden indførelsen af hjernedødsriteriet i 1990, der muliggjorde organdonation, haft informeret samtykke. Man har kunnet melde sig til organdonorregisteret som donor, og de pårørende er blevet spurgt, om afdøde ønskede at være organdonor.

Sundhedsministeren har nu bedt Det Ethiske Råd overveje, om det informerede samtykke bør erstattes af formodet samtykke, hvor man er organdonor, med mindre man aktivt fravælger det.

Baggrunden er et ønske om at sikre flere organer til donation, da der til stadighed er mennesker, der dør, imens de venter på et nyt organ.

Set her fra mit etiske perspektiv er der god grund til at overveje at ændre lovgivningen.

For det første kan det være en hjælp for de pårørende i en situation, hvor de er i tvivl, at vide, at det samfund, som de er en del af, betragter organdonation som det naturlige, og det ikke at ville være med som noget, der kræver et aktivt valg.

Mange har ikke fået taget den undertiden svære samtale om organdonation, og i en situation, hvor man er i chok og sørger, er det fristende at vælge den løsning, som ligger lige for – hvorfor så ikke gøre donation til det lette valg og på den måde sikre, at flere mennesker, der har brug for et nyt organ, kan få den livsvigtige hjælp, som de desperat har brug for?

INDFØRES FORMODET SAMTYKKE, er det dog vigtigt at slå fast, at i situationen må det være de pårørendes ønske, der respekteres – og det uanset om afdøde har givet udtryk for det ene eller det andet eller intet har sagt.

De døde er døde, og opgaven i den tragiske situation, som går forud for organdonationen, må være at hjælpe de efterladte videre. Ønsker de pårørende ikke donation, bør dette ønske respekteres. Hvem vil i øvrigt også ønske at række ud fra den anden side af graven og påføre sine pårørende mere sorg, end de allerede er nedsunket i?

For det andet er formodet samtykke et stille opgør med det atomiserede menneskesyn, der præger det danske samfund. Alene de mange kommentarer til forslaget om, at ”staten ikke ejer vores krop”, viser meget godt, hvor langt vi er kommet fra en forståelse af at høre til i et samfund, et fællesskab, der bærer os livet igennem.

I stedet lever vi ud fra devisen om, at vi intet skylder nogen og må, hvad vi vil, så længe det ikke skader andre.

”De andre” er primært dem, der forhindrer os i at udfolde vores frihed. De andre er ikke nogen, som vi skylder noget. Vi er os selv nærmest og vælger selv, hvem vi vil være i fællesskab med.

Men den forståelse af menneskets tilværelse halter alvorligt. Vi lever i gensidig

afhængighed af hinanden, og tog de andre ikke imod mig hver dag, ville jeg næppe holde længe.

I tykt og tyndt og på utallige måder er vores liv båret af det samfund, som vi lever i. Det, der overgår min næste, overgår også mig. Jo flere samfundsinstitutioner, vi har, der understreger dette grundvilkår ved tilværelsen, jo bedre.

Formodet samtykke i forbindelse med organdonation er en stille måde at understrege, at det liv, der er levet, udfoldede sin frihed på baggrund af et fællesskab, der bar det. Det er ikke den onde, upersonlige, uvedkommende stat, der dukker op som gravrøver, men baggrunden for, at livet i et eller andet omfang lykkedes, der siger, at nu er der mulighed for at give lidt tilbage til dem, som er tilbage.

Og så længe, der er mulighed for at sige fra, er der ingens frihed, der krænkes – kun et budskab om, at det naturlige i vores samfund er, at vi hjælper hinanden.

Etisk set skrives på skift af højskoleforstander og medlem af Det Etiske Råd Jørgen Carlsen, professor i psykologi Lene Tanggaard, medlem af Det Etiske Råd og universitetslektor i bioetik Mickey Gjerris, professor mso i antropologi og neuro videnskab Andreas Roepstorff og formand for Jordemoderforeningen og medlem af Det Etiske Råd Lillian Bondo.

HVAD MENER DU?

Send din mening til Kristeligt Dagblad eller deltag i debatten på k.dk om organdonation.